

ŐSZINTE NYILATKOZÁS. *)

Minden nemes iparnak legédesebb jutalma a' czélt-érés levén, úgy hiszem, az „É l e t k é p e k” szerkesztőjének 's a' „N ő k v i l á g a” czim alatti cikk jeles írójának nem lehet érdektelen, ha egy nő közli velök gondolatait, mellyeknek legalább van annyi érdemök, hogy arról tesznek bizonyyságot, mikép a' nevezett ritka szépségű értekezés azokat, kikhez intéztetett, további elmélkedésre serkenti.

Minden nő, ki nemi méltóságát érezni bírja, meleg hálával zárja szívébe mindazon elveket, mellyek a' „N ő k v i l á g á”-ban fénylenek; hiszen azok reá nézve dicsőítők! — Azonban mégis az illy olvasmány hatása másként tűnik fel az élet őszeiben, mint annak tavaszán; mert míg a' fiatal nő rendülést még sohasem szenvedett hiedelmében, magasztos föltételekre hevülván, 's az író ideáljában önmagát szemléli, 's szívében üdvet érez: addig az éltésnek az olvasottból meritett szellemi gyönyörére komor árnyat borít azonkétség: v a l j o n l é t e z - e n ő, k i a m a d i c s ő h í v a t á s - n a k t ö k é l e t e s e n m e g f e l e l n i b i r n a?

'S ha ezen kételkedés valón alapul: miként van, hogy az erénynek csak eltalált képe is nemes szándékra lelkesít? — Ha pedig az csak a' kifáradt lélek beteg képzelménye: miért rendül meg hiedelmünk idő teltével? Hi-

*) Azon lelkes hölgytől, kitől mult évben a' „Honderű”-ben megjelent: „néhány szó a' fiatal nőkhez; a' nőirók gáncsolói 's a' szabadhangu regények pártolói ellen”.

szen a' tapasztalattal a' tiszta látásnak 's a' tiszta látással a' valóróli meggyőződésnek növekedni kellene! — Vagy talán, miután fiatalsági hevünkben kitűzött terveinket létesíteni erőtlenség voltunk, hogy lefolyt éveink szegénységével némileg kibéküljünk, hitünket vetjük oda? — Igen, ezt mi tesszük, 's pedig felette hibásan; mert hogy nekünk tiszta fogalom az erkölcsi tökélyről, 's az áhítatos érzelem, mellyel azt felöleljük, nem más célra, mint szívünk kijátszása végett adatott volna: azt, ha valaki csakugyan állítani merészelné, olly egyén állitná, a' ki szándékos vakságában elfogulatlanul vizsgáló tekintetet soha sem vetett a' mindenség szellemére.

És így azon akadályok, mellyek erényes föltételeink teljes valósitását nekünk lehetlenné teszik, nem azt bizonyítják, hogy az erény ábránd; hanem hogy itt alant tisztünk feladása nem több, mint a' tökélynek megközelítése.

De azon tisztelt író, kihez főleg szólok, ezeket írja: — — „Igaz, hogy illy tökéletes kép csak a' képzelet világában van: de annak, ki szív-tisztasággal fényleni akar, pillanatait illy képre kell függeszteni.“ — Igen, az itt elérhető erény is csak úgy lehet sajátunk, ha célpontul a' tökélyt tűzzük ki, 's mégis másfelől, szükség némileg kibékülni erőtlenségünkkel is, nem hogy kirekesszük szívünkől azon fájdalmat, mellyet abban fogyatozásink lealázó érzete felkölteni szokott: hanem hogy végetlenségre arányzott hiedelmünk azt a' fájdalmat vallásos megadássá változtassa, melly aztán, mint szentesítő ereklje, megóvjja szívünket a' csüggedély vagy kevélység által történhető sülyedéstől.

Mindazáltal, ha vannak olly akadályaink, mellyeket emberi erő soha le nem győzhet, lehetnek ollyak is, mellyeket elhárítani hatalmunkban van; 's szokott hibája az embernek, saját hanyagságát a' körülmények zsarnoki hatalmára hárítani.

Hogy az ember az emberre végetlen befolyást gyakorol, tudjuk: de én hozzáadni merészlem, hogy ezen visszahatásban leghatalmasabb az, melly a' két nem közt létezik. 'S hogy ezen észrevételem nem új, azt bizonyítja a' férfinak olly állítása, miként n e k i a' n ő — j ó v a g y g o n o s z s z e l l e m e.

De ismét a' férfi kevésbbé van meggyőződve saját visszahatásáról a' nőre. Pedig egyetlen tekintet a' két nemet egymáshoz vonzó természeti ösztönre, eléggé meggyőzhet, hogy ama hatásnak kölcsönösnek kell lenni. És ha a' kettőnek mértékében különbség csakugyan volna, én az elsőséget a' férfi hatásának tulajdonitom; mert ő, feltéve, ha helyzetét ismerni 's betölteni bírja, a' társulati 's családi életnek egyiránt ura; miszerint, ha igaz, hogy a' nő befolyhat a' férfira bensőleg: nem kevésbbé igaz, hogy a' férfi befoly a' nőnek úgy benső, mint külső életére.

Azonban hogy a' két nem közti kölcsönös hatás azon magasztos cél-

nak, melly a' végtelen bölcseségtől kitűzetett, megfelelően: úgy hiszem, mulhatlanul szükséges volna, hogy mindenik nem, saját hivatásán kívül, a' másik nemnek is természeti sajátságát 's abból folyó rendeltetését jól szemügyre vegye; mert én ezen ismeret mellőzését úgy nézem, mint erkölcsi haladásunk legfőbb akadályainak egyikét.

Igen, én erősen hiszem, miként csupán ezen költsönös kiesmerés vezethet útjára azon célnak, hogy a' férfi és nő egymásban azon önbizalmat 's nemes hevületet, melly az erényes életre nélkülözhetlen, vissza ne fojtásák, mint az többnyire történni szokott: hanem inkább elősegéljék. Mert az egymást nem ismerésből egymásrólí fonák ítéletek, 's ebből megint visszás és változékony követelések, alaptalan elégtelenségek keletkezővén, ezeknek fulasztó köde a' kötelesség útját bizonytalanná teszi, miután azon elváhatlanságnak, melly a' két nem közt természetileg létező, baljóslatu összeütkezés az azon visszajedéssel, melly a' megértési hiányból keletkező sérelmeknek mérges gyümölcse, mint ellenkező két elemek összeesapása, a' családi erényeket 's azzal az emberélet legszebb virágját össze-visszasujtja. — 'S bátor vagyok megjegyezni azt is, hogy mivel a' nő, mint a' ki főleg szív-életre van meghíva, ha nemi sajátsága balságos irányzatot nem vett, a' másik nemmel viszonyaiban természetileg sok tapintattal bír, — inkább még, mint neki, szükséges a' férfinak vizsgáló szemet vetni eredeti sajátságaira azon nemnek, melly az övétől olly sokban különbözik, 's vele mégis szoros kapcsolatban van, hogy aztán társulati mint családi viszonyaiban a' nővel, mint férfihoz illik, a' bölcsesség útját követhesse. — Ezt pedig sokkal kevésbbé a' nőért, mint azon közérdekért, melly a' női szíven 's családi viszonyon át az emberiségen ömlik el, 's mellynek minden nemes férfiú — felkent bajnoka.

De azt se felejtsük, hogy az észnek szövétneke, csak magában, a' férfinak sem világít csilhatlan ösvényen; 's csak a' szeretettel párosult tiszta ítélet őrizheti meg a' férfiszívben is azon erényeket, mellyekhez a' legjobb nőnek is, hogy egyensúlyt ne veszítsen, támaszkodnia kell. Általános tekintve, értem itt a' szeretet alatt az emberszívnak olly érzelmét, melly az egész emberiséget öleli át; de mivel ezen szeretetben főglalva van az egyénhez csatlakozó vonzalom is, 's mivel, véleményem szerint, a' ki az elkülönzött kapcsolatokat méltányolni erőtlen, a' társulatiakat is legfelebb szónoklattal bírja támogatni: úgy hiszem próbaköve a' férfiúi jellemnek is, habár talán kevésbbé, mint a' nőinek, a' kitartás azon szeretetben is, melly az elkülönzött viszonyokon önti el jótékony derűjét. Értem azon vonzalmat, melly mindennemű szívkapcsolatoknak, magának a' szerelemnek is, ha az rokonszenyből foly ki, alapérzelme, 's mellyet barátságának neveznék, ha ez a' nevezett pazaroltatás által jelentőségét el nem vesztette. Értem a' meleg csatlakozás olly nemét, melly indulhat ugyan ki a' rokonszenynek ösztönszerű erejéből is, de legboldogítóbb, legbiztosabb akkor, ha eláraszták tiszta fényökkel a' benső tisztelet, hála, kötelesség 's

bizalom, — 's melly kivált a' házas viszonyon nem ugyan tulesapongó kéjt, de minden hasonlítás fölötti bájt önt el.

(Vége követk.)

I G E N É S N E M.

I.

Földi boldogságom tetőpontját érém el, hol maradhatnám mennyei üdv, 's honnét lehullnom pokoli kárhozat lehet csak. Te vagy, Laurám, az üdv angyala, ki imádó hősét ez iszonyu bukástól megmentendi — nemde?

— 'S ha sorsunk mégis vészangyalát állitná közinkbe, ki irigyül dúlandná fel szerelmünk édenét — ?

— Oh, akkor ölj meg előbb, szép jegyesem, mert keblem poklának gyötrelmeit élve szenvedni kínosb lenne a' legiszonyubb halálnál!

— Nem azért mondám ezt, remegő galambkám, — szólt a' deli hölgy, bársonypuha hószin ujjacskáinak rózsás hegyeivel a' szép ifju nyílt homlokáról két hanyagul lecsüggő holló-fürtöt simítva el — nem azért mondám ezt, mintha e' kebel szorító sejtelmének megtörténnie kellene; 's ha csakugyan, mint vallád, üdvödnék angyala én vagyok: szived részemről a' kárhozattól mindenesetre biztosítva van. Azonban, a' sors, barátom, mégis csak — sors marad!

— 'S a' férfi-szív 's a' férfi-hűség? — kérdé tüzze az ifju.

— Szinte ennek szeszélyeitől függök a' legtöbb esetben!

— Ugy beszélsz, imádoztam, mintha a' tapasztalás már keserü leczkéket adott volna e' tárgyban, hiszékeny szivednek?

— Oh, nem! — felelt hirtelen a' hölgy, pillanatnyi halványság futva meg arcza bíborát, azon ijedelmében, netalán gondatlan nyelve, keblének legtitkosb rejtekébe hagyta legyen pillantani a' kémlelő ifjut; — oh nem! a' világért sem! Én valóban magam sem tudom, mint támadhatott illy kételyfelleg derengő szerelmem bíbor-hajnalán! Hisz te itt vagy, éltem napja, 's tűzszerelmed minden egyes sugára képes a' legtávolabb kétség ködfátyolától tisztán tartani derülő egemet. — Jer karjaimba! E' csók, melly még ma kölcsönös frigyünk által szentesítve lesz, legyen örök pecsétje fogadásomnak, hogy jó szivedben, szerelmedben kétkedni többé soha nem fogok! —

Az ifju szerelmi itasságában nem vevé észre, hogy e' túláradt láng mesterségesen vala gerjesztve; a' hölgy főnebbi mondatát minden gyanúból megtisztítandó, — 's öntudatlanul, mennyei kéjek közt, némán a' tárt kebelre hullá. —

E' pillanatban az ajtó nyílt meg, 's látszólag történetesen, valólag